

2014 MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond
Registrikood	80206477
Aadress	Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn
Telefon	667 1800
Elektronpost	lkf@lkf.ee
Veebileht	www.lkf.ee
Majandusaasta	1. jaanuar - 31. detsember
Juhatuse esimees	Mart Jesse

SISUKORD

Tegevusaruanne.....	3
Raamatupidamise aastaaruanne	7
Finantsseisundi aruanne	7
Tulude ja kulude aruanne.....	7
Rahavoogude aruanne.....	8
Netovara muutuste aruanne.....	8
Raamatupidamise aastaaruande lisad	9
Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest	9
Lisa 2. Juhtkonna hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud.....	18
Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine	19
Lisa 4. Raha ja raha ekvivalendid.....	25
Lisa 5 . Finantsinvesteeringud.....	25
Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest	25
Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	26
Lisa 8. Immateriaalne põhivara	27
Lisa 9. Materiaalne põhivara	27
Lisa 10. Muud kohustused.....	28
Lisa 11. Kohustused kindlustustegevusest	28
Lisa 12. Kohustuste ja varade piisavuse test	28
Lisa 13. Muud tulud	30
Lisa 14. Kulud.....	30
Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded	31
Lisa 16. Kahjude kujunemine	32
Lisa 17. Rendilepingud	32
Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega.....	33
Lisa 19. Tingimuslikud kohustused.....	34
Lisa 20. WinCABASE litsentsileping.....	35
Lisa 21. Kõrgendatud kindlustusmaksete kogumine läbi Lepinguta sõidukite menetluse (LSM).....	35
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	37
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	38

TEGEVUSARUANNE

Üldandmed

Mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKFi asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004 aastal ja on 1992. aastal asutatud samanimelise avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKF on registreeritud ja tegutseb Eestis.

LKF on liikluskindlustuse garantiifond liikluskindlustuse seaduse mõistes. Selles sätestatud raames hüvitab garantiifond kahjusid, mis on tekitatud automaatse liikluskindlustusega sõidukiga, kindlustuskaitseta või tundmatuks jäänud sõidukiga, haldab liikluskindlustuse registrit, täidab hüvitusorgani ja teabekeskuse funktsioone, on piirikindlustuse kindlustusandja ja Rohelise Kaardi süsteemi Eesti büroo, korraldab kahjuennetust ja kindlustusvaidluste lahendamist. LKF kogub ja säilitab vahendeid juhaks, kui kannatanutel ei ole võimalik saada hüvitist kindlustusandja maksevõimetuse tõttu. LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Majandustulemused

LKFi 2014. aasta tulemiks kujunes 311,6 tuhat eurot kasumit. Eelmise aasta tulem oli 58,1 tuhat eurot kasumit. LKFi bilansimaht aruandeperioodi lõpus oli 14 030,6 (2013: 13 892,3) tuhat eurot, mille hulgas netovara suurus oli 10 257,4 (2013: 9 945,8) tuhat eurot.

Põhiliste tegevusvaldkondade panus tulemi kujunemisel oli järgnev: piirikindlustus 21,2 (2013: 27,3) tuhat eurot, investeringud 85,6 (2013: 147,6) tuhat eurot, edasikindlustus miinus 168,5 (2013: miinus 114,6) tuhat eurot ning garantiifondi tegevused 373,3 (2013: miinus 2,2) tuhat eurot. LKFi liikmemaksude põhiosa suurus oli 2 157,2 (2013: 1 805,2) tuhat eurot.

Investeeringute tootlus aasta algusest oli 1,16% (2013: 1,24%) aasta baasil. Finantsinvesteeringute portfelli maht on perioodi lõpus 12 142,3 (aasta alguses 12 113,1) tuhat eurot.

2014. juhtumiaasta garantiifondi nõuete summa oli 611,0 (2013: 726,6) tuhat eurot, olles aastaeelarves prognoositust viiendiku võrra väiksem. Erinevus tuleneb tegelikust 20% suuremast prognoositud kahjujuhtumite arvust. Keskmise kahjusumma oli aga prognoosituga võrreldes sarnane (3% suurem). Aruandeperioodil tehti garantiifondi vahenditest 1 090 väljamakset summas 571,9 (2013: 1254 tk; 667,7) tuhat eurot. 2014 registreeriti 948 (2013: 1 044) garantiifondi poolt hüvitatavat kahjujuhtumit.

Liikmemaksu summa kasv eelmise aastaga võrreldes tuleneb mahuosa määra muutusest. Liikmemaksu baas ehk liikmete kogutud liikluskindlustuse maksed kasvasid 2014 aastal 5% võrra, 66,5 miljoni euroni. LKFi liikmemaksu põhiosa arvestatakse kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (2014, 2013: 3 000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2014. aastal oli mahuosa suuruseks 2,65% (2013: 2,25%). Aasta kokkuvõttes moodustasid liikmemaksud 3,25% turu mahust (2013: 2,85%). Järgmisel majandusaastal on fikseeritud makse suuruseks 3 000 eurot kuus ja mahuosa määraks kujuneb 2,70%. Lisaks koguti liikmetelt liikmemaksu lisaosana 297,9 (2013: 294,7) tuhat eurot sõidukite keretööde normeerimistarkvara CABAS kasutamise eest.

LKFi tegevuskulud aruandeperioodil olid 1 919,8 tuhat eurot, ehk 5,4% võrra rohkem eelmise aastaga võrreldes. Eelarvega võrreldes jäid perioodi kulud kogusummas prognoositud mahtu.

Kokku arvestati aastaprognosis majandusaastaks null-eurost tulemit. Aasta tulemile avaldas positiivset mõju muuhulgas prognoositust rohkem laekunud liikmemaks 38,7 tuhat eurot, tagasinõudeid põhjustajatelt ning lepinguta sõidukite menetlusest 114,8 tuhat eurot, juhtumiaasta kahjude prognoositust väiksem summa 159,0 tuhat eurot, varasemate aastate kahjueraldiste vähenemine 137,7 tuhat eurot ning

tegevuskuludest 30,0 tuhat eurot. Negatiivne mõju oli edasikindlustuslepingute kohustuste suurenemisest 171,7 tuhande euro võrra.

Organisatsioon ja juhtimine

LKFi põhikirjalised juhtimisorganid on üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Üldkoosolekul osalevad LKFi liikmed põhimõttel *üks liige, üks hää*. 2014. aasta jooksul kogunesid liikmed üldkoosolekule kaks korda: korraliselt aastaaruande, põhikirja muudatuste ning fikseeritud liikmemaksu määra kinnitamiseks ja erakorraliselt uue nõukogu liikme valimiseks.

Nõukogu

Nõukogu on kuueliikmeline ja selles on esindatud kindlustusandjad, kelle ärimaht kokku peab olema vähemalt 2/3 kohalikust liikluskindlustuse turust. 2014 aastal olid nõukogus esindatud kindlustusandjateks ERGO, Gjensidige, If, Inges, Salva ja Seesam, nende turuosa oli 2014. aastal 70 (2013: 76) protsenti. Nõukogu liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 19,4 (2013: 19,3) tuhat eurot.

Aruande allkirjastamise seisuga on nõukogus esindatud kindlustusandjad: ERGO, Gjensidige, If, Inges, Salva ja Seesam.

Juhatus

Neljaliikmelisse juhatusse kuuluvad Mart Jesse, Hillar Lõhmussaar, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp. Juhatus liikmete teenistuslepingud kehtivad kolm aastat kuni 12.09.2016. Juhatus liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 241,2 (2013: 192,1) tuhat eurot. Kompensatsiooni suurus juhatuse liikme ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

Töötajad

Peale juhatuse liikmete töötas organisatsioonis aruandeperioodi lõpu seisuga 16 töötajat (2013: 15) täiskohaks ümardatult, kelle töötasu koos maksudega oli aruandeperioodil 483,3 (2013: 494,9) tuhat eurot.

Põhilised arengud 2014. aastal

2014. aasta 1. oktoobrist jõustus liikluskindlustuse uus seadus oma põhiosas. Võimalus nõuda kahju hüvitamist liikluskindlustuse juhtumi puhul kahjustatud isiku kindlustusandjalt jõustus 1. jaanuarist 2015.

Liikluskindlustuse uus seadus muutis märkimisväärselt LKFi tööd:

- kindlustuse vaidluskomisjoni asemel lahendab liikluskindlustuse vaidlusi liikluskindlustuse lepitusorgan
- lepinguta sõiduki menetluse asemel pakub LKF kindlustuslepinguta sõidukeile kindlustamata sõiduki sundkindlustust
- liikluskindlustuse registri teenused muutusid märkimisväärselt.

Liikluskindlustuse uue seaduse sujuvaks jõustumiseks korraldas LKF kümneid koolitusi ja arutelusid kindlustusandjatega. Kõik LKFi veebilehel avaldatud praktikate selgitused tuli seoses uue seaduse jõustumisega ümber teha.

Seadusest tulenevate haldusülesannete ülevõtmiseks riigilt ja nende täpsustamiseks sõlmis LKF Eesti riigiga halduslepingu.

2014. aastal jätkati liikluskindlustuse registri andmete kvaliteedi parandamist. Käivitatud on mitmed kontrolli- ja tagasisidetgevused andmete kvaliteedi tagamiseks.

Normeerimistarkvara WinCABAS asendati uue tarkvaraga, CABAS.

Üheks LKF-i peamiseks rolliks on liikluskindlustuse garantiifondi haldamine. Eesmärgiga seda ülesannet senisega võrreldes paremini täita, muudeti 2014. aastal garantiifondi katteks olevate finantsvarade juhtimist, sh. muudeti finantsvarade juhtimise korda ja käivitati uued regulaarsed erinevaid huvigruppe, kompetentse ja vastutusalasid kaasavad koostöörutiinid ning vastav aruandlus. Täpsemalt. läbipaistvamalt ja süsteemsemalt said paika finantsriski juhtimise eesmärgid ja riski aktsepteerimise piirid. Uus lähenemine on edu toonud - samaaegselt on vähenenud LKF-i finantsriskid ja paranenud varade tootlus võrreldes muudatuse eelse ajaga.

Põhilised arengud 2015. aastal

Jätkuvad tegevused liikluskindlustuse uue seaduse juurutamisel. LKF korraldab kindlustusandjate koostööd 2015. aasta algusest jõustunud muutuse juurutamisel, mille kohaselt võib kahjustatud isik nõuda liikluskindlustuse kahju hüvitamist oma kindlustusandjalt. Samuti käivitab LKF kõik automaatkindlustuse pakkumise etapid, sh korraldab töö nii, et isikult, kes ei tasu sundkindlustuse kindlustusmakset, nõuab makse tasumist kohtutäitur.

LKF korraldab kindlustusandjate koostööd otsimaks võimalusi isikukahjude vähendamiseks ja olemaks valmis 2016. aasta algusest käivituvaks töövõimereformiks.

Jätkame erinevate liikluskindlustuse registriandmete parandamisele suunatud tegevustega. Registriandmete kvaliteet on hea, kuid mõnes üksikasjas on parandamist väärivat. Registri andmekvaliteet tänaseks piisavalt hea, et kindlustusandjad saavad neid tõhusamalt kindlustusriski hindamisel kasutada. Selle raames plaanime kindlustusandjatele senisest põhjalikumalt tutvustada uusi andmeloapõhiseid teenuseid.

Kuivõrd liikluskindlustuse register on riigi infosüsteemi oluline osa, väärib nimetamist, et 2015. aastal on plaanis uuendada liikluskindlustuse registri taristu.

Liikluskindlustuse seadus näeb LKF-i liikmetele ette kohustuse luua ja säilitada Eesti liikluskindlustuse süsteemis garantiifond 10% mahus turu bruto tehnilistest eraldistest. Bruto tehniliste eraldiste mahu pidev suurenemine muudab üha realistlikumaks võimaluse täiendava liikmemaksu kehtestamiseks garantiifondi mahueesmärgi täitmiseks edaspidi. Lisaks hindab LKF regulaarselt enda riskide katteks vajalikke rahalisi vahendeid vastavuses Solventsus 2 nõuetega. Ka selline riskikapitali vaade toetab eelkirjeldatud stsenaariumi realiseerumist lähiaastatel.

Olulisemad finantsnäitajad

31. detsembri seisuga või aasta kohta		
tuhandes eurod, va suhtarvud	31.12.2014	31.12.2013
Aruandeperioodi kohta		
Tulu liikmemaksu põhiosast	2 157	1 805
Tulu teenitud kindlustusmaksetest	126	149
Bruto kahjunõuded	-745	-733
Bruto kulud	-1 920	-1 822
Perioodi lõpu seis		
Varad kokku	14 031	13 892
Investeeringute osatähtsus varades	87%	87%
Netovara osatähtsus varades	73%	72%
Kindlustustehniliste eraldiste osatähtsus varades	26%	28%
Tulemuslikkust väljendavad näitajad		
Investeeringute tulem	108	149
Tulem	312	58
Netovaratootlus	3,1%	0,6%
Varade tootlus	2,2%	0,4%
Investeeringute tootlus	0,9%	1,2%
Turu koondnäitajad		
Kõikide turuosaliste liikluskindlustuse eraldised	95 325	83 189
LKFi netovara	10 257	9 946
Nõutav omavahendite miinimum (≥ 10%, LKindIS § 71 (2))	11%	12%
Liikmemaksu baas aasta algusest	66 460	63 298
Efektiivne liikmemaksu põhiosa määr	3,25%	2,85%

Finantsnäitajate selgitused:

bruto kahjunõuded	makstud kahjud – tagasinõuded + eraldise muutus
netovara tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine netovara
varade tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine varade maht
investeeringute tootlus	investeeringute tulem / perioodi keskmine investeeringuportfelli maht
efektiivne liikmemaksu määr	liikmemaks / liikmemaksu baas (e liikmete kogutud kindlustusmaksed)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

VARA	31.12.2014	31.12.2013	Lisa
Raha- ja pangakontod	557 609	263 230	4
Finantsinvesteeringud	12 142 327	12 113 138	5
sh. õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande laenud ja nõuded (tähtajalised hoiused)	10 335 408	261 546	
	1 806 919	11 851 592	
Varad edasikindlustuslepingutest	290 440	285 234	6
Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	510 421	553 835	7
Immateriaalne põhivara	484 586	612 572	8
Materiaalne põhivara	45 254	64 268	9
VARA KOKKU	14 030 637	13 892 277	
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
Kohustused	3 773 273	3 946 479	
Kohustused kindlustustegevusest	3 655 393	3 825 659	11
sh. kohustused kindlustuslepingutest	2 816 377	2 979 578	
kohustused tegevusest garantiifondina	839 016	846 081	
Muud kohustused	117 880	120 820	10
Netovara	10 257 364	9 945 798	
Ülekantud netovara ühingu loomisel	4 723 085	4 723 085	
Reservid	255 647	255 647	
Eelmiste perioodide tulem	4 967 066	4 909 009	
Aruandeperioodi koondtulem	311 566	58 057	
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	14 030 637	13 892 277	

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

	2014	2013	Lisa
TULUD			
Tulu teenitud kindlustusmaksetest	125 954	149 275	
sh. piirikindlustuse kindlustusmaksed	23 442	29 195	
lepinguta sõidukite ja automaatkindlustuse kindlustusmaksed	102 512	120 080	
Tulu liikmemaksust	2 455 134	2 099 951	18
Edasikindlustuse maksed	-101 111	-101 111	
Tulu finantsinvesteeringutelt	108 139	149 316	5
Muud tulu	116 484	152 358	13
Tulud kokku	2 704 600	2 449 789	
Neto esinenud kahjunõuded	-473 220	-569 684	15
KULUD			
Nõude käsitlemise kulu	-138 833	-115 320	
Administratiivkulu	-1 039 301	-936 368	
Muud tegevuskulu	-741 680	-770 360	
Kulud kokku	-1 919 814	-1 822 048	14
ARUANDEPERIOODI TULEM	311 566	58 057	
ARUANDEPERIOODI KOONDTULEM	311 566	58 057	

Lisad lehekülgedel 9 kuni 36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(sisse +, välja -)	2014	2013	Lisa
Rahavood põhitegevusest	292 921	56 665	
Laekunud liikmemaks	2 443 131	2 068 926	
Laekunud kindlustusmaksed	158 215	174 668	
Laekunud muud tulud	312 966	283 889	
Makstud hüvitised	-1 231 718	-870 139	
Laekunud tagasinõuded	331 972	310 139	
 Makstud edasikindlustuse makse	 -101 111	 -101 111	
Laekunud edasikindlustusandjatelt	281 804	0	
Laekunud edasikindlustusvõtjatelt	0	6 735	
 Makstud tegevuskulud	 -1 902 339	 -1 816 441	
Rahavood investeerimistegevusest	1 459	-51 718	
Intresside laekumine	191 249	175 984	
Fikseeritud tulumääraga väärtpaberite soetus	-10 741 722	0	
Fikseeritud tulumääraga väärtpaberite müük	604 054	1 575 000	
Tähtajalise hoiuste avamine	-16 667 052	-21 488 500	
Tähtajalise hoiuste lõpetamine	26 691 552	19 760 000	
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-76 622	-74 202	7;8
Rahavood kokku	294 379	4 947	
Raha perioodi alguses	263 230	258 283	
RAHA PERIOODI LÕPUS	557 609	263 230	2

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Ülekantud netovara ühingu loomisel	Reservid	Eelmiste perioodide koondtulem	Aruande- perioodi tulem	Kokku
Netovara 31.12.2012	4 723 085	255 647	4 846 781	62 228	9 887 741
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	62 228	-62 228	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	58 057	58 057
Netovara 31.12.2013	4 723 085	255 647	4 909 009	58 057	9 945 798
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	58 057	-58 057	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	311 566	311 566
NETOVARA 31.12.2014	4 723 085	255 647	4 967 066	311 566	10 257 364

Lisad lehekülgedel 9 kuni 36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest

Üldine informatsioon

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004 ja on 1992. aastal asutatud avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKFi juriidiline aadress on Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn.

Aruande kinnitamise seisuga on LKFi liikmeteks järgmised Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid:

AAS Gjensidige Baltic Eesti filiaal, AS Inges Kindlustus, BTA Insurance Company SE Eesti filiaal, ERGO Insurance SE, If P&C Insurance AS, Salva Kindlustuse AS, Seesam Insurance AS, Swedbank P&C Insurance AS, QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal, UAB DK 'PZU Lietuva' Eesti filiaal.

LKF on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab lepingu sõlmima (piirikindlustus) või kahjud hüvitama (garantiifondi roll);
- edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Juhatus koostas ja allkirjastas raamatupidamise aruande 26. märtsil 2015. Majandusaasta aruande, mille osaks on ka raamatupidamise aastaaruanne, kinnitab mittetulundusühingu üldkoosolek. Üldkoosolekul on õigus juhatuse koostatud aruanne jätta heaks kiitmata ja nõuda uue aruande koostamist.

Koostamise alused

LKFi 2014. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (edaspidi IFRS EU) nii nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Uued jõustunud ning jõustuvad standardid on toodud Lisa 1, lk 17.

Kõiki arvestuspõhimõtteid, mis on esitatud Lisas 1 on rakendatud täies ulatuses järjepidevalt, kui ei ole märgitud teisiti.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustustele, tuludele ja kuludele. Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid on toodud Lisas 2.

Aruandes esitatud väärtused on ümardatud ühe euro täpsuseni, kui ei ole märgitud teisiti.

Arvestus- ja esitusvaluuta

LKFi arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse nõudmiseni ning soetamisel kuni 3 kuulise tähtajaga tähtajalisi hoiuseid pangas.

Välisvaluutapõhised tehingud ja kirjed

Tehingud välisvaluutas kajastatakse raamatupidamises tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanka valuutakursi järgi. Aruandes on valuutapõhised varad ja kohustused ümber hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Eesti Panga valuutakursi järgi. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes periooditulu- ja kuluna.

Finantsvarad

Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist klassifitseeritakse finantsvarad järgmistesse kategooriatesse vastavalt IAS 39-le:

- 📁 õiglasest väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad;
- 📁 lunastustähtajani hoitavad finantsvarad;
- 📁 müügivalmis finantsvara;
- 📁 laenud ja nõuded.

Finantsvaradena õiglasest väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatakse kauplemise eesmärgil (st vara on omandatud peamiselt edasimüügi eesmärgil lähitulevikus) hoitavaid finantsvarasid ja muid finantsvarasid, mis on LKFi poolt algsel kajastamisel nõnda määratletud. Tuletisinstrumendid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglasest väärtuses läbi tulude ja kulude aruande:

- 📁 kui nimetatud klassifikatsioon vähendab hindamisest tulenevaid ebakõlasid
- 📁 kui õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Siia gruppi kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtuses (ei sisalda tehingukulusid). Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse antud kategooria finantsvarasid nende õiglasest väärtuses (ehk turuhinnas) ning väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid/kahjumeid kajastatakse perioodi tulude ja kulude aruandes.

IFRS 13-s määratakse kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Jälgitavad sisendid kajastavad sõltumatutest allikatest saadud turuandmeid; mittejälgitavad sisendid kajastavad ettevõtte oletusi turu kohta. Nende kahte liiki sisendite alusel on loodud järgmine õiglase väärtuse mõõtmise hierarhia:

I tase – noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustustele aktiivsetel turgudel. See aste hõlmab noteeritud aktsiatega seotud väärtpabereid ja võlainstrumente börsidel, aga ka turuosaliste poolt noteeritud instrumente.

II tase – muud sisendid kui 1. astmes sisalduvad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse osas jälgitavad kas otse (hindadena) või kaudselt (on tuletatud hindadest).

III tase – vara või kohustuse sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid). See aste hõlmab aktsiainvesteeringuid ja võlainstrumente, millel on suures ulatuses mittejälgitavaid osasid.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on börsil noteeritud väärtpaberite puhul nende viimane ostunoteering. Börsil noteerimata, kuid aktiivsel turul kaubeldavad aktsiad hinnatakse ümber turuhinda viimase teostatud ostutehingu hinna alusel (kui tegu on turutingimustega).

Lunastustähtajani hoitavate investeeringutena kajastatakse finantsvarasid, mis ei ole tuletisinstrumendid ja mis on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksete ja fikseeritud lunastustähtaegadega, kusjuures LKF kavatses ja on suuteline antud varasid lunastustähtajani hoida. Lunastustähtajani hoitavad investeeringud võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtuses koos tehingukuludega ja kajastatakse seejärel nende korrigeeritud soetusmaksumuses. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, võttes arvesse igasugune diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Laenud ja nõuded on fikseeritud maksetega finantsvarad, mis ei ole tuletisinstrumendid ning mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenud ja nõuded võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtusest koos tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse laenusid ja nõudeid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemist intressimäära. Võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

LKF ei ole aruandeperioodil klassifitseerinud ühtegi finantsvara "müügivalmis ega ka lunastustähtajani hoitavaks finantsvaraks".

Kõik tehingud finantsvaradega kajastatakse tehingu väärtuspäeval. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui LKF kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine

LKF hindab igal bilansipäeval finantsvarade allahindamise vajadusele viitavaid asjaolusid. Juhul kui finantsvara väärtus on langenud, siis kajastatakse muudatus läbi tulude ja kulude aruande.

Finantsvarade väärtus on langenud, kui hindamise vajadusele viitavad objektiivsed asjaolud, mis selgusid pärast positsiooni esmast kajastamist ja need omavad usaldusväärselt mõõdetavat mõju tuleviku rahavoole. Objektiivne asjaolu, mis viitab väärtuse langusele on ettevõttele kättesaadav informatsioon nagu näiteks:

- ✎ võlgniku olulised finantsraskused;
- ✎ lepingutingimuste rikkumine, sealhulgas maksete mittetähtaegne laekumine;
- ✎ finantsvara aktiivse turu kadumine;
- ✎ muu informatsioon, mis viitab olulisele muudatusele oodatud tuleviku rahavoogudes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenude ja nõuete või lõpptähtajani hoitavate väärtuspaberite väärtuse muutumisest tekkinud kahju on bilansilise maksumuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud tuleviku rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. Vara bilansilist maksumust vähendatakse läbi nõuete allahindluse konto ja tekkinud kahju kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Nõuete hindamisel analüüsitakse iga nõuet eraldi, v.a kogumina käsitletavate kahjujuhtumite tagasinõuete puhul. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena. Tagasinõuete ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuete tuleviku rahavoogude nüüdisväärtused on leitud, kasutades sisemist intressimäära (vt mudeli kirjeldust lk 29).

Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded hindab juhtkond lootusetuks, kui on teada asjaolud, et nende nõuete laekumist ei toimu, kuna kohustatud isik on likvideerunud, pankrotimenetlus on lõpetatud ja pankrotivarast väljamakseid rohkem ei tehta, vms. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja ning nendega tegelemine lõpetatakse.

Kui järgnevatel aruandeperioodidel allahinnatud vara väärtus kasvab (näiteks krediidiireitingu paranemine), siis esialgselt kajastatud allahindlus tühistatakse. Tühistatud allahindlus kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Ettemakstud kulud

Ettemakstud kuludena näidatakse tulevaste perioodide kulude ettemaksed, sealhulgas LKFi poolt edasikindlustusandjatele tasutud edasikindlustuse preemia (mis garantiifondi tegevuse eripärast tulenevalt on lepingujärgne fikseeritud summa), mida periodiseeritakse vastavalt lepingus toodud kindlustusaastale.

Materiaalne põhivara

Põhivarana võetakse arvele rohkem kui ühe aastase kasutusajaga varad. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud

mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et LKF saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse nende tekkimise perioodi kuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeas. LKFi bilansis oleva põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 4-10 aastat.

Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse vara soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline summa. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. LKFi bilansis oleva immateriaalse põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 2-5 aastat.

Juhul kui immateriaalse põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on immateriaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

LKFi bilansis on immateriaalse põhivarana kajastatud väljaminekud liikluskindlustuse infosüsteemi arendamisele ja tarkvara litsentsidele .

Kapitali- ja kasutusrent

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

LKFi kui rentniku kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksede miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirendi tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekuludused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude ja kulude aruandes kuluna.

LKF kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule LKFi bilansis kajastatavale varale. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes LKFis sama tüüpi varade

osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna. Kasutusrendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad esmased kulutused kajastatakse rendileandja bilansis varana (renditava varaga samal kirjel) ja amortiseeritakse kulusse rendiperioodi jooksul proportsionaalselt renditulu kajastamisega.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad, ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kasutades sisemist intressimäära.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või LKFi pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Finantskohustuste kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustus on tasutud, tühistatud või aegunud.

Netovara

LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Vastavalt põhikirjale jagatakse LKFi lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel organisatsioon on loodud ja tegutseb, ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

‘Ülekantud netovara ühingu loomisel’ tekkis varade, õiguste ja kohustuste üleandmisel 01. oktoobril 2004.a. Eesti Liikluskindlustuse Fond (likvideerimisel) poolt MTÜ-le Eesti Liikluskindlustuse Fond. LKindIS § 67¹ lg 5 kohaselt loetakse MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond avalik-õigusliku Eesti Liikluskindlustuse Fondi üldõigusjärglaseks.

Netovara kirjel ‘Reservid’ on kajastatud 2004. aasta tulemi arvelt moodustatud reserv piirikindlustuse kahjude katteks.

Saldeerimine

Finantsvarasid ja –kohustusi tasaarveldatakse ainult juhul, kui selleks eksisteerib lepinguline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida samaaegselt või netobaasil.

Kindlustustegevus

LKF sõlmib või on sõlminud kahesuguseid IFRS 4 definitsioonidele vastavaid kindlustuslepinguid – piirikindlustus- ja edasikindlustuslepingud. Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutele on LKFi kindlustusportfelli ülevõtmise käigus tekkinud kohustused seltside maksejõuetusest. Garantiifondi riskid – kindlustamata sõiduki sundkindlustusega, kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukiga põhjustatud kahjud ei tulene lepingutest, mistõttu ei rakendu garantiifondiga seotud riskidele ja kohustustele IFRS 4.

Kindlustuslepingud

IFRS 4 nõuab kindlustuslepingute klassifitseerimist finantsarvestuse mõistes kindlustus- ja investeerimislepinguteks, sõltuvalt sellest, kas lepinguga kaasneb märkimisväärne kindlustusriski edasiandmine. Kindlustusleping on leping, mille alusel LKF võtab enda kanda kindlustusvõtja märkimisväärse kindlustusriski, kokkuleppega kompenseerida kindlustusvõtjale määratletud ebakindlast tulevikusündmusest (kindlustusjuhtumist) põhjustatud kahju.

Piirikindlustuse andjana sõlmib LKF klientidega lühiajalisi (maksimaalselt 12 kuud) kindlustuslepinguid, milledes on põhiliste riskidena kaetud varaga seotud kahjud ja vara hävimine, isikute vastutus või lühiajalised tervisekahjud.

Liikluskindlustuse seaduses sätestatud, liikluskindlustus sundkindlustusena, olukorras tekib kindlustussuhe LKFi ja kindlustuskohustusega isiku vahel, kui sõiduki suhtes on kindlustuslepingu sõlmimise kohustus täitmata. Sundkindlustus tekib automaatselt, kui sõiduk registreeritakse liiklusregistris või sõiduki ajutine kustutamine liiklusregistris lõpeb ja leping jääb sõlmimata. Samuti tekib sundkindlustus, kui liikluskindlustuse lepingu lõpust möödub 12 kuud ja sõiduk on liiklusregistris arvel.

Edasikindlustuse andjana on LKF sõlminud lepinguid aastatel 1996 kuni 2004.

Kõik LKFi poolt väljastatud kindlustuspoliisid on IFRS 4 mõistes kindlustuslepingud.

Tulu kindlustusmaksetest

Kindlustusmaksena näidatakse kindlustuslepingu ja kindlustussuhte ehk sundkindlustuse järgsed saadud ja saadaolevad kindlustusmaksed. Kindlustusmaksed kajastatakse lähtudes kindlustuslepingu jõustumise kuupäevast. Kindlustusmakse tuluna ei kajastata ettemakseid kindlustusvõtjatelt.

Edasikindlustustegevus

LKFi kui edasikindlustusvõtja poolt makstud edasikindlustuse maksed ja saadud hüvitised kajastatakse tulude ja kulude aruandes ja finantsseisundi aruandes brutomeetodil. Lepingujärgne fikseeritud kindlustusmakse makstakse kord poolaastas ja summad perioodiseeritakse võrdsete maksetena kogu lepinguperioodi peale.

Neto esinenud kahjunõuded

Esinenud kahjunõueteena näidatakse aruandeperioodil väljamakstud kahjud, kahjunõuete eraldiste muutus ning esitatud tagasinõuete summad ning summad jääkvara realiseerimisest, millest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja edasikindlustusandja poolt hüvitatava osa muutus.

Edasikindlustuslepingutest tulenevate varade allahindamise vajadus määratakse, kasutades sama meetodit, millega hinnatakse nõuete allahindamise vajadust. Kirjeldus on toodud peatükis 'Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine'.

Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevatele kahjunõuetele hüvitab LKF ülevõetud pankrotistunud ASA kindlustuse ja Ühiskindlustuse kindlustuslepingutega seotud kahjusid.

Kindlustustegevus – kohustuste arvestus

Kindlustustegevusest tulenevate kohustuste arvestus on kaheetapiline. Esiteks peetakse kohustuste üle arvestust kasutades arvutusmeetodeid, mis baseeruvad rahvusvaheliselt üldtunnustatud kindlustusmatemaatilistel põhimõtetel.

Teiseks viiakse bilansipäeva seisuga läbi kohustuste piisavuse test, mis võtab arvesse jooksvaid hinnanguid lepingutest tulevate rahavoogude kohta (arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ning inflatsiooni ja suremuse ootusi).

Ettemakstud kindlustusamksete eraldis

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis moodustub üksiklepingute ettemakstud kindlustusmaksete eraldistest ning seda arvutatakse iga kindlustuslepingu ja lisalepingu kohta eraldi bruto kindlustusmaksete põhjal *pro rata temporis* meetodil.

Rahuldamata nõuete eraldis

Rahuldamata nõuete eraldis moodustatakse enne bilansipäeva toimunud kahjujuhtumite lõplike või hinnanguliste väljaminekute katteks. Rahuldamata nõuete eraldis (RNE) koosneb:

- käsitletud, kuid väljamaksmata nõuetest;
- teadaolevatest registreeritud, kuid käsitlemata nõuetest (RBNS);

- esinenud, kuid teatamata nõuetest (IBNR);
- perioodilise hüvitise nõuetest (PE);
- möödumata riskide eraldisest;
- kahjukäsitluskuludest, mis on arvatud kahjujuhtum kahjujuhtumi haaval (RBNS) ja arvestades kogu Eesti liikluskindlustuse kahjustatistikat (IBNR).

Kohustused edasikindlustuslepingutest (sh edasikindlustusandja osa eraldistes) arvutatakse seltside poolt esitatud andmete alusel kahjujuhtumite kaupa arvestades vastavate lepinguaastate vastutuse piirmäärasid. Seltsidelt kogutud andmete alusel leitud tulemused on kontrollitud pisteliselt tehniliste aruannete ja liikluskindlustuse infosüsteemis kajastatud andmetega ning vajadusel on sisse viidud täpsustused.

Kohustuste piisavuse test

Kui bilansipäeval läbi viidud kohustuste piisavuse testi tulemusena leitud väärtus on suurem kohustuste bilansilisest väärtusest, siis kajastatakse tekkiv puudujääk tulude ja kulude aruandes, hinnates esialgselt alla kapitaliseeritud väljaminekuid, äriühenduste käigus ülevõetud varasid või suurendatakse vahe võrra bilansis vastavate eraldiste ja finantskohustuste suurust. Kui testiga saadud väärtus on väiksem, kajastatakse bilansis eraldiste ja finantskohustustena nende bilansilist väärtust (vt ka lisas 12 toodud testikirjeldust).

Testides on käsitletud kindlustuslepingutest (IFRS 4) tulenevaid kohustusi.

Tegevus garantiifondina

Tulu liikmemaksust

Liikmemaks kajastatakse tuluna hetkel, kui selle laekumine on praktiliselt kindel, võttes arvesse perioodi, mille eest see on tasutud.

Liikmemaksu arvestatakse LKFi liikme poolt kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse maksumäära kaudu. LKFi liikmemaksu põhiosa kujuneb kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (aastatel 2014 ja 2013 3000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2014. aastal on mahuosa suuruseks 2,65% (2013: 2,25%). Maksumäära suuruse otsustab juhatuse esitatud eelarve alusel nõukogu. Lisaks võimaldab LKFi põhikiri koguda liikmemaksu lisaosa kokkulepitud tugiteenuste täitmiseks.

Tulu kõrgendatud kindlustusmaksest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest

Kogutud kõrgendatud kindlustusmaksed (kuni 30.09.2014) ja automaatse liikluskindlustuse maksed (alates 01.10.2014) kajastatakse kindlustusmaks tuluna. Nimetatud kindlustusmaksed arvutatakse nende sõidukite suhtes, kellel puudub kindlustusleping. Arvutuses kasutatav maksemäär on kuni viie kordne vastav keskmine kindlustusmaks.

Kahjunõuded ja kohustused

LKF täidab garantiifondina liikluskahju tekitanud isiku kindlustusandja kohustusi, kui kahju tekitati:

- tuvastamata sõidukiga;
- kindlustuslepinguta sõidukiga (kindlustuskaitseta sõidukiga ja kindlustamata sõiduki sundkindlustusega sõidukid)

LKFil on õigus kahju põhjustajalt hüvitatud summad koos käsitluskuludega tagasi saada, kas kogumahus või omavastutuse 640 eurot ulatuses..

LKF käsitleb ja hüvitab kannatanule juhtumeid, mis on põhjustatud sõidukiga, mille omanikuks on kindlustuskohustusest vabastatud isikud. Selliste kahjude osas esitab LKF riigile tagasinõude koos käsitluskuludega.

Muude tulude arvestus

Tulu teenuse müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Liikmemaksu tulu arvestus on kirjeldatud lõigus 'Tegevus garantiifondina' alalõigus 'Tulu liikmemaksust'. Preemiatulu arvestus on kirjeldatud peatükis 'Kindlustustegevus' lõigus 'Tulu kindlustuslepingutest' ning lõigus 'Tulu kõrgendatud kindlustusmaksetest'.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat tekkepõhist kohustust ning nimetatud tasult arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjate ees sisaldavad ka töölepingute ja kehtivate õigusaktide kohaselt arvestatud perioodi lõpu seisuga kasutamata puhkusetasu eraldist koos sotsiaal- ja töötuskindlustuse maksuga.

Kulude klassifikatsioon ja arvestus

Kahjukäsitluskuludena kajastatakse otseselt konkreetsete nõuetega seonduvad kulud ja kaudsed nõuete käsitlemisega seotud administratiivkulud. Otsesed kulud on näiteks tasud ekspertidele nõuete käsitlemise eest. Kaudsed kulud on nõuete käsitlemisega seotud töötajate palgakulud, transpordi- ja sidekulud, samuti proportsionaalne osa ruumide rendi ja kontori pidamise kuludest.

Administratiivkuludena kajastatakse üldjuhtimise ning tugiteenustega seotud kulud, samuti piirikindlustuse müügi ja edasikindlustustegevusega seotud kulud. Siia kuuluvad kõik personali-, transpordi-, kantselei-, amortisatsiooni- ja muud kulud, mis ei kuulu nõuete käsitleuskulude alla.

Muude tegevuskuludena näidatakse kulud, mida tehakse LKFi kui terviku huvides ja mitte seoses igapäevase kindlustus- või investeerimistegevusega, näiteks infotehnoloogia arendamise ja haldamise kulud, tasud audiitoritele, ekspertidele, õigus- ja maksukonsultantidele, maksed järelvalvele, organisatsioonide liikmemaksud jms. Samuti näidatakse siin kahjum põhivara müügist, trahvid ja viivised.

Investeeringute haldamise kuludena näidatakse kulud, mis on seotud väärtpaperkontode haldamisega.

Üldpõhimõtte kulude jagamisel tulude ja kulude aruande kirjetele on järgmine: kulud, mida on võimalik jagada kulukandjate alusel jagatakse vastavatele kirjetele otse. Kulud, mida ei ole võimalik otse jagada, jagatakse proportsionaalselt antud valdkonnaga tegelevate töötajate arvulisele osatähtsusele või antud valdkonnaga seotud töötajate hinnangulisele tööajale.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruandes kajastatakse raha laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruanne koostatakse otsemeetodil.

Real 'Laekunud preemiad' on näidatud raha laekumine piirikindlustuse müügist ning laekumised kõrgendatud kindlustusmaksetest.

Muud eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi:

- millel on juriidiline alus,
- mis tulenevad LKFi senisest tegevuspraktikast,
- mis nõuavad varast loobumist,

- ☞ mille realiseerumine on tõenäoline,
- ☞ mille maksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada.

Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtutud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapooltele. Juhul kui eraldis realiseerub rohkem kui 12 kuud peale bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline. Eraldiste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud aruande lisades tingimuslike kohustustena.

Bilansipäevajärgsete sündmuste kajastamine

Raamatupidamise aruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2014. a. ja aruande allkirjastamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Uued rahvusvahelise finantsaruandluse standardid ning IFRIC tõlgendused

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning nende tõlgendusi, mis muutuvad LKFi kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2014 või hiljem algavate perioodide aruannetele.

Alates 01.01.2014 on LKF kasutusele võtnud järgmised uued standardid ja standardite muudatused:

Standardi IAS 32 muudatused „Finantsvarade ja finantskohustuste tasaarvestamine”

Täpsustatud on tasaarvestamise kriteeriumeid, et vähendada ebaühtlust kriteeriumite rakendamisel.

Standardi IAS 36 muudatused „Mittefinantsvara kaetava väärtuse avalikustamine”

Muudatused selgitavad, et kaetav väärtus tuleb avalikustada vaid üksiku vara (sealhulgas firmaväärtuse) või raha teeniva üksuse kohta, mille puhul on perioodi vältel kajastatud või tühistatud väärtuse langusest tulenev kahjum.

Uutel standarditel ei olnud ettevõtte varade ja kohustuste mõõtmisele mõju.

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei kehti 31. detsembril 2014 lõppenud aastaaruande perioodi kohta ja seetõttu pole neid käesoleva aruande koostamisel rakendatud:

Standardi IAS 19 muudatused „Kindlaksmääratud hüvitistega plaanid: töötajate sissemaksed”

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. veebruaril 2015 või hiljem. Muudatused rakenduvad tagasiulatuvalt. Varasem rakendamine on lubatud.)

Muudatused puudutavad ainult selliseid kindlaksmääratud hüvitistega plaane, mis hõlmavad teatud tingimustele vastavaid töötajate või kolmandate osapoolte sissemakseid.

IFRIC 21 „Lõivud”

(Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algasid 17. juunil 2014 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Varasem rakendamine on lubatud.)

Tõlgendus annab juhised, kuidas tuvastada kohustav sündmus, millest tuleneb valitsuse kehtestatud lõivu maksmise kohustus, ning millal lõivu maksmise kohustus kajastada.

Nimetatud muudatused standardites ja nende tõlgendustes ei oma mõju LKFi raamatupidamise aruandele nende esialgse kohaldamise perioodil.

IFRS-ide iga-aastased edasiarendused

Edasiarendustega kehtestatakse üksteist muudatust üheksas standardis ning neist tulenevad muudatused teistes standardites ja tõlgendustes. Enamik neist muudatustest rakenduvad aruandeperioodidele, mis algavad 1. veebruaril 2015 või hiljem, lubatud on ka varasem rakendamine. Veel nelja standardi neli muudatust rakenduvad aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2015 või hiljem, lubatud on ka varasem rakendamine.

LKFi hinnangul ei mõjuta ükski neist muudatustest oluliselt ettevõtte finantsaruannetes avaldatut.

Lisa 2. Juhtkonna hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas IFRS EU raamistikuga nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustustele, tuludele ja kuludele. Ehkki hinnangud ja otsused põhinevad juhtkonna parimal teadmisel, võib hilisem tegelik tulemus olla teistsugune.

Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid ning hinnangu allikas või meetod:

kasutatud riskivaba intressimäär (Lisa 12) EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank)

kohustused kindlustustegevusest (Lisa 11, 15, 16):

liikluskindlustuse IBNR	vähemalt 5 aasta nõuete esitamise statistika garantiifondi kahjude osas ja vahendustegevuse korral 2/12 osa viimase 12 kuu väljamakstud nõuete summast;
liikluskindlustuse RBNS	juhtumipõhine;
pensionisaaja tõenäoline eluiga	Eesti Statistikaameti 2011. a. elutabelite andmetel;
eeldused tarbijahinnaindeksile	Eesti Panga ootused aastatele 2014 ja 2015; edasi hinnangut muudetud kuni määraneni 2,0%, mida rakendatakse edasi kõigil järgnevatel aastatel;
kahjukäsitluskulud	15% juhtumi hinnangulisest hüvitise summast (va erandid)
tagasinõuete väärtuse hindamine	laekumise tõenäosus 49,0% (2013: 46,2%), lähtudes kogu portfelli ajalugu hõlmavast statistikast, teised sisendid kirjeldatud lk 22;

finantsinvesteeringute klassifitseerimine ja kajastamine (Lisa 5):

finantsvarad õiglases väärtuses	grupis kajastatakse rahaturu -ja likviidsusfondi osakud ning võlakirjad, mida soetamisel ei plaanita hoida lunastustähtajani, samuti tuletisinstrumendid;
lunastustähtajani hoitav investeering	grupis kajastatakse tähtajani hoitavad võlakirjad;
laenuid ja nõuded	grupis kajastatakse tähtajalised hoiused

Kohustuste piisavuse testi aluseks olevate rahavoogude diagrammi koostamine ning testis kasutatavate riski- ja ajategurite määramine on kirjeldatud Lisas 12. Allolevas tabelis on toodud varade ja kohustuste diskonteerimata rahavood, millede tähtajad on määratud kasutades juhtkonna hinnanguid. Tabelis toodud andmeid kasutatakse Lisas 12 kirjeldatud testi sisenditena.

tuhandes eurodes	rahavoo perioodid aastates					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
31.12.2014						
tagasinõuded	92	156	21	23	0	0
edasikindlustuse vara	280	0	0	0	0	0
kohustused kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	1 659	556	435	543	294	43
31.12.2013						
tagasinõuded	81	155	47	0	0	0
edasikindlustuse vara	285	0	0	0	0	0
kohustused kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	1 802	649	492	527	314	44

Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine

Riskidest üldiselt

LKFi majandustegevusega seotud riske rühmitatakse juhtimise vajadusteks alljärgnevalt: kindlustus-, turu-, krediidi-, likviidsus-, kontsentratsiooni- ja operatsioonirisk.

Nimetatud riskiklasside definitsioonid on sealjuures:

kindlustusrisk	võimalus saada kasu või kahju kindlustuskattes defineeritud ootamatutest sündmustest (kindlustusjuhtumitest);
tururisk	võimalus saada kasu või kahju finantsturu sisendite indikaatorite ootamatutest muutumisest;
krediidirisk	võimalus saada kasu või kahju vastaspoole maksevõime ootamatust muutumisest;
likviidsusrisk	võimalus saada kasu või kahju kohustuste õigeaegseks täitmiseks vajalike käibevahendite ootamatust puudumisest;
kontsentratsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju sündmuste üheaegsest esinemisest või tagajärgede vastastikkusest võimendumisest;
operatsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju töötajate, tegevuste/teenuste või töövahendite mittetoimimisest nende sisemise ebapädevuse ja – piisavuse tõttu või välise sündmuse mõjul.

Käesolevate definitsioonide tähenduses on:

kahju	otsene juhuslik rahaline väljaminek + saamatajäänud tulu + kapitalivajaduse kasv;
kasu	otsene juhuslik rahaline sissetulek + saadud tulu + kapitalivajaduse vähenemine;
tegevused/teenused	kõikvõimalikud tööprotsessid (sh. sisseostetud teenused), töötajate käitumisreeglid, tehniliste vahendite kasutamisiisid jms;
mittetoimimine	katkestused, pettused, vara hävimine, kohustuse mittetäitmine, igasugune juhtimiseesmärkide mittesaavutamine vms.

Kindlustusrisk

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, kandes vaid liikluskindlustuse kindlustusriski.

LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab lepingu sõlmima (piirikindlustus ja automaatne liikluskindlustus) või kahjud hüvitama (nn garantiifondi roll);
- edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Liikluskindlustuse seadus sätestab kindlustusjuhtumi definitsiooni ja hüvitamisreeglid – ehk millised liiklusõnnetused on kindlustusjuhtumid ning millised ja kui suures ulatuses kahjud kuuluvad hüvitamisele. Euroopa Liitu ja Rohelise Kaardi süsteemi kuulumise kaudu aktsepteerib Eesti liikluskindlustuse süsteem (sh. ka garantiifond) kõigi süsteemi haaratud riikide vastavat regulatsiooni ja praktikat. Selle tõttu on liikluskindlustuse riskil piiramatu kindlustussumma.

Kindlustusriski juhtimiseks kasutatakse peamiselt kolme vahendit:

- piirikindlustuse ja automaatse liikluskindlustuse hinnapoliitika
- nõude käsitlemise reeglid ning töökorraldus,
- edasikindlustus.

Piirikindlustuse hindade kujundamisel jälgitakse eelkõige asjaolu, et Eesti piirikindlustuse kate ei oleks nn kolmandate riikide sõidukite jaoks kõige odavam võimalus üleeuroopalise katte saamiseks. Piirikindlustuse sihtgrupiks on kolmandates riikides registreeritud sõidukid. Lepingute sõlmimisel tekib olukord, kus on praktiliselt võimatu objektiivselt allikast kontrollida kliendi poolt esitatud andmete ja dokumentide õigsust. Katte väljaandmine on korraldatud selliselt, et teenindamine toimuks eelkõige piiriületusel.

Automaatse liikluskindlustuse kindlustusmakse on tavalisest liikluskindlustuse maksest ligi viis korda kõrgem, kahju tekitamisel tuleb kindlustuskohustusega isikul kanda 640-eurone omavastutus.

LKFi kehtivad põhjalikud nõude käsitlemise reeglid. Töökorralduses järgitakse tavapäraseid rollide lahususe ja kollegiaalse otsustamise printsiipe.

Jooksvalt on LKFi kindlustusriskid kaetud mitteproportsionaalse edasikindlustuslepinguga alates 250 tuhandest eurost.

Kindlustusriski sensitiivsuse analüüs. Väljaminekuid kindlustusriski katteks võib iseloomustada läbi kahe teguri – juhtumite arv ja keskmine kahju suurus. Kahjujuhtumite arvu võimaliku muudatuse ulatus on tuletatud tuvastamata sõidukite poolt tekitatavate juhtumite arvu juhuslikkusest ning nende osakaalust kogu juhtumite arvust. Muudes segmentides on juhtumite arv stabiilne või kahanev.

tegur	väärtus	võimalik muutus KASV	mõju tulemile	mõju netovarale	netomõju tulemile*	netomõju netovarale*
2014 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)						
kahjujuhtumite arv	949	10%	-25,6%	-0,8%	-25,6%	-0,8%
keskmine kahjunõue eurodes	645	5%	-12,8%	-0,4%	-12,8%	-0,4%
2013 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)						
kahjujuhtumite arv	1 130	10%	-170,5%	-0,9%	-170,5%	-0,9%
keskmine kahjunõue eurodes	623	5%	-73,3%	-0,5%	-73,3%	-0,5%

* Netomõju (neto edasikindlustusest) leidmisel on eeldatud, et kahjude struktuur ei muutu ning on lähtutud LKFi ajaloolisest praktikast, kus nii piirikindlustusest kui ka kindlustamata ja tundmatute sõidukite poolt tekitatud kahjud ei ole ületanud LKFi vastutuse piire.

Analüüs ei hõlma vahendustegevuse kahjusid (nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null eurot), ülevõetud portfelli kahjusid (uusi juhtumeid baasperioodil ei esinenud) ning edasikindlustuse kahjusid (uute juhtumite kindlustustehniline mõju on samuti null eurot).

Tururisk

LKFi finantspositsiooni mõjutab intressimäärade muutumine võlainstrumentide (100% finantsinvesteeringute portfelli ning raha ja raha ekvivalendid) hindade ja kindlustuskohustuste diskontomäärade kaudu. LKF ei ole olulisel määral avatud muudele tururiskidele, s.t muude varade, s.h valuuta, aktsiad, kinnisvara, hindade muutustele, kuna investeerimisstrateegia kohaselt ja kindlustustegevuse käigus selliste riskide suhtes vahetult positsioone ei võeta.

Tulenevalt kindlustuspensionite spetsiifilisest iseloomust ja (finantsturgude mõttes) väikesest mahust, ei ole võimalik nendest tulenevaid muid riske (Eesti tarbijahinnaindeksi muutus, hüvitisesaajate oodatav eluiga) otseselt maandada. Siinkohal rakendatakse kahte võtet: kohustusi hinnatakse konservatiivselt ja investeerimisstrateegia ei ole agressiivne (kohustuste ajaline kestus ületab varade ajalist kestust). Ajalise kestuse olulise erinevusega kaasneva reinvesteerimisriski mõju on väike (intressikõver on viimastel aastatel olnud väga lame) ning seda riski arvestades on valitud kasutatav netodiskontomäär.

Investeeringute portfelli intressiriski profiil on avatud Lisas 5.

Intressiriski sensitiivsuse analüüs on toodud lisas 12, tabel 12.3. Analüüs hõlmab kõiki intressiriskile avatud finantsvarasid ja -kohustusi. Mõju netovarale on intressimäära 50 baaspunktilisel kasvamisel miinus 56 (2013: 66) tuhat eurot ja intressimäära 50 baaspunktilisel vähenemisel 51 (2013: miinus 72) tuhat eurot.

Krediidirisk

LKFi finantspositsioonist 96% on krediidiriskile avatud. Olulisemad positsioonid ja nendega seotud reeglid:

- 📁 finantsvarade portfellis on lubatud minimaalne vastaspoole krediidireiting Baa2; erandina on aktsepteeritavad Eesti tegevusloaga pangad, kes ei oma reitingut, samuti Põhja- Euroopa avalikult kaubeldavad väärtpaberid.
- 📁 edasikindlustuslepingute sõlmimisel peab partnerite finantstugevuse reiting olema 'A3;
- 📁 nn rohelise kaardi kahjude tagasinõuete puhul on kindlustusandja makseviivituse puhul võimalik nõue esitada vastava riigi rohelise kaardi büroole, rakendub ka süsteemi sisereeglites ette nähtud 12%-line intressimäär;
- 📁 LKFi liikmed on kindlustusandjad, kelle tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine on teiste hulgas nii kohaliku kui ka välismaise seadusandja ja järelvalve oluline eesmärk.

Krediidiriskile avatud finantsinstrumentide ja kindlustuslepingutest tulenevate nõuetevastaspole reitingud klasside lõikes: Tabel väljendab maksimaalset krediidiriskile avatust.

Moody's tuhandes eurod	Aa	A	Baa	Ba	B	C	reitinguta	kokku
31.12.2014	35	6 032	2 496	1 212	132	0	3 582	13 488
raha (Lisa 4)	0	74	0	0	0	0	484	558
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	0	5 750	2 496	1 212	132	0	2 553	12 142
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	35	208	0	0	0	0	47	290
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	0	0	323	323
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	0	0	174	174
31.12.2013	5 103	7 326	0	0	0	186	586	13 201
raha (Lisa 4)	0	263	0	0	0	0	0	263
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	5 101	6 826	0	0	0	186	0	12 113
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	2	237	0	0	0	0	47	285
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	0	0	371	371
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	0	0	168	168
muutus	-5 068	-1 294	2 496	1 212	132	-186	2 996	287

* Lisa 7 väljaarvatud "Tulevate perioodide kulude ettemaksud" summas 13 236 (2013: 14 817) eurot.

Reitinguta nõuete (nõuded liikmetele ja kindlustustegevusest tulenevad nõuded) hulgas on nõuded kindlustuskatet mitteomavate sõidukite omanike vastu (1,6 miljonit eurot), mille laekumise tähtaeg ning suurus ei ole usaldusväärselt mõõdetav ning mis tulenevalt nimetatud kahtlustest on alla hinnatud 91% ulatuses (1,4 miljonit eurot). Ülejäänud nõuete vastaspoleks on kas Eesti riik või kindlustusandjad, kelle krediitkvaliteedi suhtes LKFi juhatusel kahtlused puuduvad.

Reitinguta finantsinstrumentide maksetähtaegade analüüs

LKFi krediidiriskile avatud finantsvaradest on maksetähtaegadega otseselt seotud nõudeid 1,5% (2013: 1%), analüüs ei hõlma finantsinvesteeringud ning kindlustustehniliste eraldistega seotud varasid ning tagasinõudeid eraldistelt. Finantsinvesteeringute positsioonide likviidsus on toodud alalõigus 'Likviidsusrisk'. Kindlustustehniliste eraldistega seotud varade ning nõuete (Lisa 6, Lisa 7, Tabel 7.1 tagasinõuded reservilt) realiseerumistähtajad ja väärtused on otseselt seotud kohustuste realiseerumisega, mille hinnangulised diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 2.

Saabumata tähtajaga nõuete puhul ei ole LKFi kahtlusi nende õigeaegse ning märgitud väärtuses laekumise suhtes.

Aruande koostamise hetkeks on allahindamata nõuetest laekunud 83% ehk 170,9 tuhat eurot (2013: 86% ehk 158,2 tuhat eurot). Aruandeperioodi jooksul on bilansist välja kantud ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 396,5 (2013: 502,8) tuhat eurot, vt Lisa 7 Tabel 7.2.

nõude olek perioodi lõpus	31.12.2014	31.12.2013
nõuded (v.a. tagasi- ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded, pankrotimenetluse vastu olevad nõuded)	205 572	183 321
maksetähtaeg saabumata	204 899	176 703
maksetähtaeg saabunud	673	600
vaidlustatud nõuded, uus tähtaeg määramata	0	6 018
kogumina alla hinnatud nõuded*	141 588	179 833
nõuded	1 589 734	1 983 989
nõuete väärtuse langus	-1 448 146	-1 804 156
individuaalselt alla hinnatud nõuded	0	0
nõuded	126 596	126 666
nõuete väärtuse langus	-126 596	-126 666
kokku	347 160	363 154

* Tagasi- ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuete tuleviku rahavoogude nüüdiseväärtused on leitud kasutades sisemist intressimäära. Kasutatud mudeli olulised sisendid on alljärgnevad:

- portfelli kestvus 6 (2013:7) aastat, perioodide arv rahavoogude prognoosis, lähtuvalt nõuete summast ja laekumise tempest;
- laekumise tõenäosus 49,0% (2013: 46,2%), lähtudes ajaloolisest laekunud/mahakantud nõuete suhtest;
- portfelli majandamises kaasatud töötajate arv, nendega seotud kulud 34,3 tuhat eurot ühiku kohta, ühikukulude kasv 2,9% (2013: 35,1 tuhat eurot, kasv 2,9%)
- keskmine diskontomäär 0,02% (2013: 1,11%), kasutatud EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank).

Likviidsusrisk

LKFi puhul võivad likviidsusprobleemid tekkida seoses suurte kahjude väljamaksetega ning maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmisega.

Esimesel juhul peab tavapäraselt edasikindlustusvõtja teostama kahju väljamakse enne, kui tekib võimalus kätte saada edasikindlustusandja osa vastavast maksest. LKFi aruandeperioodi lõpu kahjuportfelli hinnates on suurim võimalik ühekordne makse ligi 300,8 tuhat eurot.

Arvestades ebakindlust kindlustuskohustuste ajastamisel, on finantsvarade portfelli koostamisel hoidutud väga pikaajalistest paigutustest, mis samas oluliselt kahandavad võimalusi teenida intressi – ja/või krediidiriski võtmise arvelt. Kindlustuskohustuste ning nende vastas olevate varade eeldatavad diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 12 ja ka leheküljel 19 tabelis.

Maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmise protsess on reglementeeritud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seaduses ning eeldab spetsiifilise finantseerimisplaani koostamist, kus on võimalik toetuda LKFi netovarale, erakorralistele liikmemaksudele ja/või muudele allikatele.

Finantsinvesteeringute positsiooni likviidsus:

<i>lepinguline tähtaeg</i>	31.12.2014	31.12.2013	muutus
kuni 1 aasta	2 747 021	11 927 312	-9 180 291
1 kuni 5 aastat	9 063 174	0	9 063 174
üle 5 aasta	332 132	185 826	146 306
kokku	12 142 327	12 113 138	29 189
keskmine päevade arv	3 933	247	-

Finantsriskidest üldiselt arvestades olukorda turgudel

Reaalmajanduse langus on kaasa toonud ülimalad, lausa olematud baasintressi määrad, väga erinevad ja muutlikud hinnangud laenajate maksevõimele. LKFi investeeringute portfelli koosneb valdavalt nõuetest krediidiandjatele ja valitsuste võlakirjadest. Juhtkond on veendunud nõuete vastaspoolte võimes oma kohustusi valitud investeerimishorisoni ulatuses teenindada. Reinvesteeringu uuendatakse informatsiooni intressi – ja krediidiriski väljavaadete kohta. Juhtkonna hinnangul on LKFi finantspositsioon turgude olukorda arvestades asjakohaselt hinnatud. Madal intressitase ja riskantsete kohustuste tasumine võib anda motiivi ja võimaluse senise investeerimisstrateegia ümbervaatamiseks. Võlaturu ootamatute liikumiste mõju ulatust ei ole võimalik hinnata ega selle vastu ennast täielikult kaitsta.

Kontsentratsioonirisk

Riski kontsentratsioon tähendab ebapiisavalt hajutatud varade ja/või kohustuste portfellidega seotud suurema riski.

LKFi majandustegevus on seotud ühe kindlustusliigiga, mistõttu kindlustusriski kontsentreerumist on võimatu vältida. Arengud Eesti majandusruumis ja eriti õigussüsteemis mõjutavad oluliselt väljamaksete suurust ja võimet tagasinõudeid realiseerida. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenuste osutamisel sõltub LKFi oluliselt kahe teenusepakkuja ja üksikute töölepingu alusel kaasatud spetsialistide tegevuse tagajärgedest. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenused on ärikriitilised kõikide liikluskindlustuse kindlustusandjate jaoks nii müügi kui ka kahjukäsitlustehingute teostamisel.

Varade poole riski kontsentratsioon puudutab investeerimisportfelliga seotud vastaspoole turu- ja krediidiriske.

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine riikide lõikes

riik	31.12.2014	31.12.2013	muutus
Eesti	2 252 824	11 851 592	-9 598 768
Kreeka	131 501	261 546	-130 045
Leedu	586 659	0	586 659
Läti	644 416	0	644 416
Rootsi	2 445 403	0	2 445 403
Saksamaa	902 027	0	902 027
Soome	3 167 446	0	3 167 446
Taani	2 012 051	0	2 012 051
kokku	12 142 327	12 113 138	29 189

Operatsioonirisk

Olulised operatsiooniriskid LKFi tegevuses tekivad (sulgudes kirjeldavad majandusnäitajad aruandeperioodi kohta või selle lõpu seisuga):

- 📁 kahjukäsitlustoimingutes (1 191 väljamakset summas 1 232 tuhat eurot (2013: 1 398 makset, summas 871 tuhat eurot)),
- 📁 liiklusõnnetuste põhjustajate vastu esitatud tagasinõuete ning lepinguta sõidukite menetluse ja automaatse liikluskindlustuse majandamisel (nõuete summa 1,59 (2013: 1,98) miljonit eurot),
- 📁 kindlustuskohustuste hindamisel (kohustuste summa 3,66 (2013: 3,83) miljonit eurot),
- 📁 liikluskindlustuse infosüsteemi käigushoidmisel (teenindatavate ärikriitiliste tehingute väärtus 66,46 (2013: 63,30) miljonit eurot).

Võimalused nimetatud operatsioonide toetamiseks ja kontrollimiseks infotehnoloogiliste vahenditega, ehk inimfaktori välistamiseks, on piiratud. LKF rakendab sisekontrolli parimat praktikat kahjude ennetamiseks.

Kapitali juhtimine

LKFi omakapitalina käsitletakse varade ja kohustuste vahet (netovara). LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Nõuded kapitali suurusele on kehtestatud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seadusega.

Liikluskindlustuse seadus kehtestab nõuded LKFi netovara suurusele, mis peab vastama 10 protsendile tema liikmete kohustusliku liikluskindlustuse tehniliste brutoeraldistesummast. Nimetatud nõuet arvestatakse majandusaasta eelarve planeerimisel kehtestatava liikmemaksumäära suuruse leidmisel.

	31.12.2014	31.12.2013
10% koguturu brutoeraldistest	9 532 493	8 318 874
netovara suurus perioodi lõpus	10 257 364	9 945 798
nõude täitmine	107,6%	119,6%

Kindlustustegevuse seadus kehtestab nõuded LKFi (kui kahjukindlustusandja) omavahendite struktuurile, suurusele ja normatiivile. Nõuet omavahenditele ei kasutata LKFi sisemises juhtimises, kuna tulenevalt tegevuse omapärast ei kajasta kehtestatud normatiivi alusel leitud omavahendite suurus tegelikku omavahendite vajadust. LKF ei ole rakendanud lisaks väliste nõuetele muid sisemises juhtimisarvestuses kasutatavaid eesmärke ning reegleid.

Vastavalt LKF põhikirjale jagatakse ühingu lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel LKF on loodud ja tegutseb ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

Lisa 4. Raha

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
nõudmiseni hoiused	557 609	263 230	294 379
kokku	557 609	263 230	294 379

Lisa 5 . Finantsinvesteeringud

Käesolevas lisas esitatud finantsinvesteeringute portfelli struktuuri ülevaade ja vastavate keskmiste arvutused on teostatud, arvestades kvalitatiivsete näitajate väärtusi tehingute kaupa vastavate perioodide lõpus.

Tabel 5.1. Finantsinvesteeringud instrumendi liikide lõikes

<i>instrumendi liik</i>	31.12.2014	31.12.2013	muutus
tähtajaline hoius	1 806 919	11 851 592	-10 044 673
muutuva intressimääraga võlakirjad	5 847 226	0	5 847 226
muutumatu intressimääraga võlakirjad	4 488 182	261 546	4 226 636
kokku	12 142 327	12 113 138	29 189

Tabel 5.2. Tulud finantsvarade kategooriate lõikes

<i>finantsinvesteeringute kategooriad</i>	2014	2013
invest. õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande (kajastatud grupis arvelevõtmisel)	75 860	54 379
sh. kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest	-71 630	54 379
intressitulu	147 490	0
intressitulu lunastustähtajani hoitavatelt investeeringutelt	0	8 450
intressitulu tähtajalistelt hoiustelt	32 279	86 487
kokku	108 139	149 316

Arvestades IFRS 13 poolt sätestatud õiglase väärtuse määramise hierarhia kolme taset, kuulusid õiglasest väärtuses kajastatavad finantsinvesteeringud summas 10 335 408 eurot 31.12.2014 seisuga tasemesse I (31.12.2013: 261 546 eurot).

Tabel 5.3. Finantsinvesteeringute õiglane väärtus

Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsvarade ja –kohustuste õiglasest väärtused ei erine oluliselt nende raamatupidamislikust väärtusest.

Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
edasikindlustaja osa - RBNS	279 923	285 234	-5 311
nõuded edasikindlustusest	10 517	0	10 517
kokku	290 440	285 234	5 206

Edasikindlustuslepingutega seotud varad, mis kajastaksid lepingute lõpetamisel nii realiseeritud krediitkahjusid kui ka lõpetamise tõttu võimalikku katmata jäävat kindlustusriski, ei ole alla hinnatud. Vastavad riskid on arvesse võetud nii omavahendite normatiivi arvutuses kui ka netovara piisavuse hindamisel.

Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
nõuded kindlustustegevusest	478 509	520 174	-41 665
nõuded vahendamisest	20 570	14 642	5 928
nõuded liikmetele (Lisa 18)	155 279	148 780	6 499
muud nõuded	302 660	356 752	-54 092
LSM, ALK ja tagasinõuded (tabel 7.1)	302 130	355 697	-53 567
muud	530	1 055	-525
arveldamine EKsLga (Lisa 18)	18 676	18 844	-168
tulevaste perioodide kulude ettemaksud	13 236	14 817	-1 581
kokku	510 421	553 835	-43 414

Tabel 7.1. Tagasinõuded ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
tagasinõuded eraldistelt	160 542	175 864	-15 322
kindlustuskohustusest sõidukite kahjud	18 022	8 862	9 160
välismaise kindlustusandja kahjud	110 838	145 090	-34 252
esindaja käsitletavat kahjud	31 682	20 992	10 690
kahju hüvitamine liikme eest	0	920	-920
tagasinõuded põhjustajatelt	86 531	92 695	-6 164
nõuete summa kokku	971 568	1 022 645	-51 077
ebatõenäoliselt laekuv osa	-885 037	-929 950	44 913
automaatkindlustuse makse (ALK) nõuded	2 519	0	2 519
nõuete summa kokku	28 273	0	28 273
ebatõenäoliselt laekuv osa	-25 754	0	-25 754
kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) nõuded	52 538	87 138	-34 600
nõuete summa kokku	589 893	961 344	-371 451
ebatõenäoliselt laekuv osa	-537 355	-874 206	336 851
kokku	302 130	355 697	-53 567

Tagasinõuded eraldistelt hõlmab vahendustegevusega seotud eraldiste seda osa, mis kohustatud osapool tasub LKFile peale kahjunõude väljamaksmist kannatanule. Vahendustegevuse eraldiste ja tagasinõuete muutuste mõju LKFi aruandeperioodi tulemile on null.

Tabel 7.2. Tehtud allahindlused

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	1 574 742	1 930 822	-356 080
sh tagasinõuded (tabel 7.1)	885 037	929 950	-44 913
LSM nõuded (tabel 7.1)	537 355	874 206	-336 851
ALK nõuded (tabel 7.1)	25 754	0	25 754
muud nõuded	126 596	126 666	-70
kokku	1 574 742	1 930 822	-356 080

2014. ja 2013. aastal ebatõenäoliseks hinnatud nõudeid ei laekunud. 31.12.2013 seisuga ebatõenäoliseks hinnatud nõuetest on 2014. aasta jooksul lootusetuteks tunnistatud ning bilansist välja kantud tagasinõudeid ja kõrgendatud kindlustusmakse nõudeid ning muid nõudeid summas 396,5 (2013: 502,8) tuhat eurot.

Lisa 8. Immateriaalne põhivara

	liiklus- kindlustuse infosüsteem	maj.arvest ja dok.haldus tarkvara	tarkvara litsetsid	immateriaalne põhivara kokku
seisuga 01.01.2013				
soetusmaksumus	1 389 408	3 384	32 962	1 425 754
akumuleeritud kulum	-663 093	-3 384	-24 216	-690 693
jääkväärtus 01.01.2013	726 315	0	8 746	735 061
soetamine	76 582	2 380	0	78 962
perioodi kulum	-197 905	0	-3 542	-201 447
jääkväärtus 31.12.2013	604 992	2 380	5 203	612 575
seisuga 01.01.2014				
soetusmaksumus	1 465 990	5 764	32 962	1 504 716
akumuleeritud kulum	-860 998	-3 384	-27 759	-892 141
jääkväärtus 01.01.2014	604 992	2 380	5 203	612 575
soetamine	79 729	1 451	0	81 180
perioodi kulum	-204 977	-1 221	-2 968	-209 166
jääkväärtus 31.12.2014	479 744	2 609	2 236	484 589
seisuga 31.12.2014				
soetusmaksumus	1 545 719	7 215	32 962	1 585 896
akumuleeritud kulum	-1 065 975	-4 605	-30 729	-1 101 309
jääkväärtus	479 744	2 609	2 233	484 586

Liikluskindlustuse infosüsteemi ümberehitus soetusmaksumusega 1 miljon eurot: esimene osa rakendusest, mis toetab kindlustuskaitse väljastamist tavalepingute osas, võeti kasutusse 2009. aasta lõpust; teine ja kolmas etapp käivitus 2010. aastal; viimane osa käivitus 2012 aasta aprillist. Kogu rakendusest on aruandeperioodi lõpu seisuga amortisatsioonina kuludesse kantud 693,1 tuhat eurot. 01.10.2014 jõustunud Liikluskindlustuse seadus nõudis arendusi ja väljaminekuid infosüsteemis 148,1 tuhat euro väärtuses.

Lisa 9. Materiaalne põhivara

	mööbel ja kontori sisustus	kontori tehnik	põhivara kokku
seisuga 01.01.2013			
soetusmaksumus	197 558	45 737	243 295
akumuleeritud kulum	-138 404	-24 770	-163 174
jääkväärtus 01.01.2013	59 154	20 967	80 121
soetamine	4 913	5 655	10 568
akumuleeritud kulum	-15 119	-11 301	-26 420
jääkväärtus 31.12.2013	48 948	15 320	64 268
seisuga 01.01.2014			
soetusmaksumus	202 471	51 392	253 863
akumuleeritud kulum	-153 523	-36 072	-189 594
jääkväärtus 01.01.2014	48 948	15 320	64 268
soetamine	7 631	0	7 631
perioodi kulum	-15 787	-10 858	-26 645
jääkväärtus 31.12.2014	-8 156	-10 858	-19 014
seisuga 31.12.2014			
soetusmaksumus	210 102	51 392	261 494
akumuleeritud kulum	-169 310	-46 930	-216 239
jääkväärtus	40 792	4 462	45 254

Lisa 10. Muud kohustused

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
kohustused hankijatele	42 201	41 610	591
kohustused Maksu- ja Tolliametile	31 865	38 376	-6 511
maksud töötasult	31 415	34 955	-3 540
ettevõtte tulumaks, käibemaks	450	3 421	-2 971
kohustused töövõtjatele, puhkusereserv	43 814	40 834	2 980
kokku	117 880	120 820	-2 940

Lisas 10 nimetatud kohustused on realiseeritavad lähima 12 kuu jooksul, mistõttu võib neid lugeda lühiajalisteks kohustusteks.

Lisa 11. Kohustused kindlustustegevusest

	31.12.2014	31.12.2013	muutus
bruto eraldised	3 655 393	3 825 659	-170 266
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	852	1 332	-480
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	2 853 028	3 096 998	-243 970
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	723 282	727 329	-4 047
möödumata riskide eraldis	78 231	0	78 231
edasikindlustaja osa eraldistes -RBNS	279 923	285 234	-5 311
neto eraldised			
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	852	1 332	-480
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	2 573 105	2 811 764	-238 659
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	723 282	727 329	-4 047
möödumata riskide eraldis	78 231	0	78 231
neto eraldised kokku	3 375 470	3 540 425	-164 955

Eraldiste bilansiliste väärtuste muutused aruandeperioodis on toodud Tabelis 11.1 ja Lisas 16.

Tabel 11.1 Kohustused kindlustustegevusest valdkondade lõikes

	eraldised seisuga 31.12.2014	RNE muutus (+) kasv	EDK osa muutus (-) kasv	EPE muutus (+) kasv	muutus	eraldised seisuga 31.12.2013
kindlustustegevus	2 644 022	-55 356	5 312	-480	-50 524	2 694 546
piirikindlustus	852	0	0	-480	-480	1 332
edasikindlustus	2 535 603	-55 882	5 312	0	-50 570	2 586 173
maksejõuetus*	107 567	526	0	0	526	107 041
tegevus garantiifondina	731 448	-114 431	0	0	-114 431	845 879
kindlustuslepinguta sõidukid	380 676	32 675	0	0	32 675	348 001
tuvastamata sõidukid	190 229	-131 785	0	0	-131 785	322 014
kahjukäsitluse vahendus	160 543	-15 321	0	0	-15 321	175 864
neto eraldised kokku	3 375 470	-169 787	5 312	-480	-164 955	3 540 425

*ülevõetud ASA ja Ühiskindlustuse nõuded

Lisa 12. Kohustuste ja varade piisavuse test

Testi eesmärk on hinnata kindlustusmatemaatilisel arvutatud kindlustusriskidest tulenevate kohustuste piisavust, analüüsides jooksvaid hinnanguid tulevaste rahavoogude kohta, arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ja inflatsiooni ootusi. Olemasolevate kohustuste kestvusest ja tingimustest lähtudes on inflatsiooni muutumise mõju testitud ainult liikluskindlustuse perioodilistest hüvitistest tulenevate kohustuste suhtes.

Eeltööna on:

- ✎ koostatud diskonteerimata rahavoogude diagramm sammuga 1 aasta, kokkuvõte on toodud tabelis 12.2;
- ✎ leitud rahavoogude puhasnüüdisväärtus (mitmeperioodilise rahavoogude diskonteerimise mudeliga). Diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumäärade koostatud tootlusköverat, kus üle 30 aastase lõpptähtaja määr on võrdsustatud 30 aastase määraga.
- ✎ kohustuste ja varade koosmõju hindamise testi jaoks on tehtud rahavoogude diagramm finantsvarade kohta, kasutades järgmiseid hinnanguid:
 - ✎ nõuded (va tagasinõuded) realiseeruvad ühe aasta jooksul,
 - ✎ tagasinõuded on periodiseeritud kuni 6- aastasele eeldatavale laekumisperioodile,
 - ✎ vahendustegevuse tagasinõuded realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustused,
 - ✎ finantsinvesteeringud laekuvad vastavalt lepingus toodud tähtajale,
 - ✎ edasikindlustuse varad realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustused.

Rahavoogude diagrammi koostamisel on kasutatud hinnangut, kus inflatsioonitegur liigub 0,8%-lt 2,0%-ni järgneva seitsme aasta jooksul ja jääb sealt edasi samaks. Kasutatud riskivaba rahahind on toodud tabelis 12.1.

Tabel 12.1. Riskivaba rahahind

Euroopa keskpank	aastad					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
EUR Sovereign SPOT 31.12.2014	-0,09%	0,01%	0,53%	1,18%	1,46%	1,46%
EUR Sovereign SPOT 31.12.2013	0,09%	0,79%	2,03%	2,80%	2,93%	2,93%

Tabel 12.2. Diskonteerimata rahavoogude diagramm

tuhanded eurod	rahavoo perioodid aastates						kokku
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30	
varad	4 252	9 382	72	237	135	0	14 076
kohustused	1 777	556	435	543	294	43	3 649
netorahavood 31.12.2014	2 473	8 299	-363	-307	-159	-43	10 428
varad	12 870	200	139	251	156	0	13 617
kohustused	1 925	649	492	527	314	44	3 952
netorahavood 31.12.2013	10 945	-449	-353	-276	-158	-44	9 665

Tabel 12.3. Intressiriskile avatuse test

tuhandes eurod	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnõudis väärtus	Kui normaliseeritud diskonteerimisel kasutatav määr...					
			suureneb 50bp	väheneb 50bp	suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp
varad	12 948	14 011	-167	173	-329	352	-637	732
kohustused	3 695	3 773	-111	122	-212	255	-390	565
neto rahavoog 31.12.2014	9 253	10 237	-56	51	-117	97	-247	166
varad	12 952	13 430	-28	30	-54	63	-100	139
kohustused	3 949	3 844	-94	102	-180	214	-332	470
neto rahavoog 31.12.2013	9 004	9 586	66	-72	126	-150	233	-332

Kohustuste adekvaatsuse testi tulemus viitab LKFi kindlustustehniliste eraldiste arvutamise põhimõtete järgi üles võetud kohustuste puudujäägile summas 78 231 eurot. Puudujääk on kajastatud eraldiste koosseisus „möödumata riskide eraldisena“

Tabel 12.4. Inflatsiooniriskile avatuse test

tuhandes eurod	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnõudis väärtus	Kui aastase püsiva makse arvutamisel kasutatav inflatsioonimäär...					
			suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp	suureneb 400bp	väheneb 400bp
perioodilised hüvitised 31.12.2014	1 591	1 712	211	-179	462	-331	1 119	-573
perioodilised hüvitised 31.12.2013	1 744	1 697	184	-157	400	-292	961	-510

Lisa 13. Muud tulud

	2014	2013
vahendustegevuse tulu	20 680	21 466
vaidluskomisjoni kulude hüvitamine kindlustusandjate poolt	7 108	3 642
saadud viivised	3 325	1 398
Cabas litsentsitasud	72 994	69 268
teistele osutatud teenused	10 913	11 133
muud	1 464	45 451
kokku	116 484	152 358

Lisa 14. Kulud

	2014	2013
tööjõukulud	-771 572	-739 818
koolitus, meeskonnatöö	-9 203	-10 868
kontori haldus	-157 624	-123 832
koostöö liikmete ja partneritega	-62 327	-52 734
infotehnoloogia arendus	-462 883	-465 248
Cabas all-litsentsidena edasi esitatud kulud	-353 836	-348 703
muud tegevuskulud	-102 368	-80 845
kokku	-1 919 814	-1 822 048

Tabel 14.1 Tööjõukulud

	2014	2013
töötajad	-483 316	-494 918
juhatas	-241 235	-192 050
nõukogu	-19 380	-19 385
vaidluskomisjon / liikluskindlustuse lepitusorgan	-27 642	-33 464
kokku	-771 572	-739 818

LKFil oli aruandeperioodi lõpu seisuga töölepinguga töötajaid keskmiselt 16 (täiskohani ümardatult), juhatusel liikmeid neli ning nõukogu liikmeid kuus (2013: vastavalt 15, 4, 6).

Juhatusel ja töötajate tasustamine põhineb põhipalkadel, mis on lepinguliselt fikseeritud. Juhatusel liikmetel ja üksikutele töötajatel on lisaks põhipalgale ette nähtud ka tulemustasu komponent, mis ei moodusta samas määravat osa isiku aasta sissetulekust. Tulemustasu määramisel lähtutakse ennekõike juhatusel liikmete ja töötajate poolt aastaeasmärkide täitmisest ning see ei ole majandustulemustest otseselt sõltuv. Viimase põhimõtte läbi on välistatud juhatusel ja töötajate võimalik huvide konflikt ja majandustulemuste moonutamise vajadus võimalikust lühiajalisest isiklikust kasust lähtudes.

Kuni 30.09.2014 toiminud kindlustuse vaidluskomisjon oli liikluskindlustuse seaduse alusel loodud sõltumatu kindlustusvaidluste lahendamise organ. Komisjoni liikmete töötasustamise määr ja kord oli kehtestatud rahandusministri poolt. Alates 01.10.2014 lahendab Lepitusorgan liikluskindlustuse lepingust, kahju hüvitamisest, liikluskindlustuse seadusest või liikluskindlustuse seaduse alusel esitatud tagasinõudest tulenevaid vaidlusi.

Meeskonnatöö arendamiseks ning sisemise motivatsiooni ja kultuuri hoidmiseks on aruandeperioodil kulusid tehtud 5,8 (2013: 3,3) tuhat eurot. Muid olulisi soodustusi LKF oma töötajatele teinud ei ole.

Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded

	makstud kahjud(-); regress(+)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahju- juhtumid neto
2014							
kindlustustegevus	-519 294	292 321	-55 356	0	5 312	-50 044	-176 929
piirikindlustus	-455	0	0	0	0	0	-455
edasikindlustus	-514 590	292 321	-55 882	0	5 312	-50 570	-171 699
maksejõuetus	-4 249	0	526	0	0	526	-4 775
tegevus garantiifondina	-395 400	0	-114 430	15 321	0	-114 430	-296 291
kindlustuslepinguta sõidukid	33 199	0	32 675	0	0	32 675	524
tuvastamata sõidukid	-428 599	0	-131 784	0	0	-131 784	-296 815
kahjukäsitluse vahendus	0	0	-15 321	15 321	0	-15 321	0
kokku	-914 694	292 321	-169 786	15 321	5 312	-164 474	-473 220

	makstud kahjud(-); regress(+)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahju- juhtumid neto
2013							
kindlustustegevus	-53 499	0	219 529	0	186 197	33 332	-86 831
piirikindlustus	446	0	0	0	0	0	446
edasikindlustus	-55 071	0	245 772	0	186 197	59 575	-114 646
maksejõuetus	1 126	0	-26 243	0	0	-26 243	27 369
tegevus garantiifondina	-536 398	0	-76 120	22 575	0	-76 120	-482 853
kindlustuslepinguta sõidukid	-51 972	0	-648	0	0	-648	-51 324
tuvastamata sõidukid	-484 426	0	-52 897	0	0	-52 897	-431 529
kahjukäsitluse vahendus	0	0	-22 575	22 575	0	-22 575	0
kokku	-589 897	0	143 409	22 575	186 197	-42 788	-569 684

Lisa 16. Kahjude kujunemine

Kahjude kujunemine sisaldab hinnanguid kahjunõude suurusele (ehk eraldisele) juhtumiaastal ning hinnanguid aruandeaastal. Esiialgselt antud hinnangud kahjunõuetele ning käsitlemise protsessis saadud lisainformatsiooni põhjal tehtud hinnangud aruandeaastal erinevused on vahemikus 10-20%, erandina on erinevus 2009 aasta juhtumitele ligi 40%.

Analüüsitud on juhtumiaastaid 2005 kuni 2014, varasemate perioodide kahjude eraldised on märgitud koondsummas. Perioodi 1993-2004 eraldiste suur maht ning neto- ja brutoeraldise erinevus tuleneb LKFi tegevusest edasikindlustusandjana, sh ka 2003-2004 andis LKF edasikindlustuslepingutest tulenevat kindlustuskatet, kuid nende aastate lepingutest LKF olulist kindlustusriski ei võtnud.

Analüüs ei hõlma vahendustegevuse kahjude eraldist summas 160,5 tuhat eurot, nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null.

kahjujuhtumid	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	kokku
juhtumi aastal	391	440	748	540	765	372	505	681	727	664	5 831
1 aasta hiljem	447	659	939	678	623	357	444	664	652	-	-
2 aastat hiljem	344	429	730	581	615	262	443	635	-	-	-
3 aastat hiljem	319	392	661	538	583	342	442	-	-	-	-
4 aastat hiljem	323	377	628	524	547	343	-	-	-	-	-
5 aastat hiljem	323	377	625	524	454	-	-	-	-	-	-
6 aastat hiljem	312	371	624	524	-	-	-	-	-	-	-
7 aastat hiljem	313	371	624	-	-	-	-	-	-	-	-
8 aastat hiljem	316	371	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 aastat hiljem	316	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kahjunõuete hinnang 31.12.2014	316	371	624	524	454	343	442	635	652	664	5 026
makstud kahjud kuni 31.12.2014	-315	-366	-617	-508	-454	-343	-442	-562	-635	-443	-4 686
eraldis 31.12.2014	1	5	7	16	0	0	0	74	17	220	340
1993-2004 eraldis 31.12.2014	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 153
brutoeraldis kokku											3 493
edasikindlustusandja osa 1993-2004 eraldises 31.12.2014											280
netoeraldis kokku											3 213

Lisa 17. Rendilepingud

LKF kui rendilevõtja

LKF rentis aruandeaastal kasutusrendi tingimustel kontoriruumi. Perioodi kuludes on kajastatud kasutusrendimakseid summas 48,2 (2013: 47,7) tuhat eurot. Kehtiv rendileping algas 2011 septembrist ja on sõlmitud tähtajaga viis aastat. Erakorralise ülesõtmise puhul teatatakse 30 päeva ette ning hüvitise määr on kahe kuu rendi summa (10,2 tuhat eurot), korraline ülesõtmine ei ole võimalik.

CABAS tarkvara (Lisa 20) kasutusõiguse ja turustamise eest on aruandeaastal CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 303,3 (2013: 299,9) tuhat eurot. Leping lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 313,2 tuhat eurot).

LKF kui rendileandja

Kasutusrenditingimustes on LKF sõlminud all-litsentsi lepingud CABAS tarkvara kasutamiseks autoremondiettevõtjatega (Lisa 20). 2014. aastal on kogutud autoremondiettevõtjalt tarkvara kasutamise litsentsitasudena 71,7 (2013: 69,1) tuhat eurot. Kindlustusandjate jaoks on alates 2013. aastast teenus liikmemaksu arvelt.

Leping lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 313,2 tuhat eurot).

Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega

Seotud isikuteks loetakse (sulgudes vastavad tehingute aluseks olevad lepingud vms suhet reguleerivad dokumendid):

- 📄 nõukogu liikmed (nõukogu reglement)
- 📄 kindlustusseltsid (Liikluskindlustuse seadus, nõukogu otsused, edasikindlustuslepingud),
- 📄 juhtkonna liikmed (töö- ja teenistuslepingud) ning nende lähisugulased ning nendega seotud ettevõtted

Tehingud seotud osapooltega, mille puhul on olemas turg, on teostatud lähtudes tavapärastest turutingimustest, eesmärgiga tagada parim võimalik tulemus. Need tehingud, mille puhul turg puudub, on kinnitatud nõukogus.

Juhtorganid

Juhatuse liikmete lepingute alusel maksti juhatusele tasu (koos maksudega) 2014. aastal 241,2 (2013: 192,1) tuhat eurot. Nõukogu liikmetele on samal perioodil makstud tasu koos maksudega summas 19,4 (2013: 19,3) tuhat eurot.

Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

MTÜ Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL)

Juhatuse liikmed Mart Jesse, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp on ka EKsL-i juhatuse liikmed. LKF ja EKsL tegutsevad ressursse ühiselt kasutades, millest tekib vajadus vastavate kulude jaotamiseks kahe finantseerimisallika vahel. Kulude jaotus on põhimõtteliselt läbi viidud järgnevalt:

- 📄 tööaja kasutuse hindamine ja sellele vastavad tööjõukulud;
- 📄 ülejäänud kulude jaotamine, lähtudes (rakendamise järjekorras): a) kulukandja 'päritolust', b) tööaja kasutuse (või vastavate tööjõukulude) proportsioonist, või c) võrdsest jagamisest.

2014 aastal on LKF ja EKsL omavahel arveldanud tegevuskulusid summas 121,7 (2013: 117,5) tuhat eurot.

Tabel 18.1 Tehingud LKFi liikmetega

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	vaidlus- komisjoni menetluse tasud	VS haldamise tasud	hüvitised (miinus tagasi- nõuded)	kahju- käsitus- teenus	2014
BTA	193 769	24 351	1 156	12 066	0	-130	231 212
ERGO	361 254	59 330	102	5 653	-51 629	-3 770	370 941
GJENSIDIGE	152 468	14 292	606	2 890	-1 244	0	169 012
IF	428 497	69 897	2 879	0	-6 321	0	494 951
INGES	109 308	11 679	0	8 125	-5 978	0	123 134
PZU*	144 793	0	802	3 826	0	0	149 420
QBE	36 000	0	0	109	-12 751	0	23 358
RSA**	172 779	38 426	306	1 664	-5 152	0	208 023
SALVA	185 546	16 206	31	0	-445 547	0	-243 765
SEESAM	169 246	26 201	459	3 050	0	-1 365	197 591
SWEDBANK	203 536	37 556	459	2 052	0	-1 105	242 498
kokku	2 157 196	297 938	6 800	39 435	-528 623	-6 370	1 966 376

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	vaidlus- komisjoni menetluse tasud	VS haldamise tasud	hüvitised (miinus regressid)	kahju- käsitus- teenus	2013
BTA	134 551	19 654	133	10 846	0	0	165 184
ERGO	295 867	62 233	612	4 730	-23 785	-4 485	335 172
GJENSIDIGE	140 928	12 137	968	2 254	0	-65	156 222
IF	392 407	70 858	459	0	-4 459	0	459 265
INGES	160 670	14 616	0	13 268	-1 519	0	187 035
PZU*	22 406	0	0	169	0	0	22 575
QBE	35 997	9 256	0	254	-2 247	0	43 260
RSA	183 760	28 418	398	16 229	-5 497	0	223 308
SALVA	161 860	16 485	459	0	-254	0	178 550
SEESAM	143 959	26 121	0	5 619	-3 107	-1 235	171 357
SWEDBANK	132 809	34 959	306	1 474	0	-1 560	167 988
kokku	1 805 214	294 737	3 335	54 842	-40 868	-7 345	2 109 915

*PZU on LKFi liige alates 2013 juunist.

**RSA on alates 01.11.2014 ühinenud PZU-ga

Tabel 18.2 Nõuded ja kohustused seotud osapooltega

nimi	nõue 31.12.2014	kohustus 31.12.2014	nõue 31.12.2013	kohustus 31.12.2013
BTA	20 339	0	14 719	0
ERGO	22 180	17 909	19 632	10 762
GJENSIDIGE	10 458	0	11 563	0
IF	36 098	1 146	30 039	1 523
INGES	4 007	1 935	14 422	2 223
PZU	15 586	0	3 856	0
QBE	3 000	3 296	3 011	2 276
RSA	6 000	0	15 440	0
SALVA	13 322	0	13 447	213
SEESAM	11 534	65	11 844	130
SWEDBANK	12 755	0	10 807	0
EKsL	18 676	0	18 844	0
kokku	173 955	24 351	167 624	17 127

Kohustuste hulgas on eraldiste koosseisus kajastatavaid kohustusi perioodi lõpu seisuga 23,9 (2013: 16,7) tuhat eurot.

Lisa 19. Tingimuslikud kohustused

Juhatuse liikmete kompensatsioon

Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga, seisuga 31.12.2014 oleks nimetatud summa suurus koos maksudega 97,9 (2013: 97,9) tuhat eurot.

Maksurevisjoni võimalik mõju

LKFis ei ole viimastel aastatel läbi viinud maksurevisjoni. Maksuhalduril on õigus kontrollida LKFi maksuarvestust kuni kuue aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendava maksusumma koos intressidega ning trahv. LKFi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksurevisjoni tulemusena tekkida LKFi oluline täiendav maksusumma.

Lisa 20. CABAS litsentsileping

Rootsi ettevõttega CAB Group AB kehtiva taastusremondi normeerimistarkvara CABAS litsentsilepingu pikkus on kolm pluss kaks aastat (alates juuli 2013). Projekti finantseerivad tarkvara kasutavad remondiettevõtted ja kindlustusandjad, s.t liikluskindlustuse garantiifondi vahendeid selleks ei kasutata.

Sõlmitud leping annab muuhulgas LKF-ile litsentsi järgnevalele õigustele tarkvara kasutamisel:

- 🔗 tarkvara kasutada;
- 🔗 ainuõiguse Eesti piires tarkvara kasutajatele turustada, paigaldada, väljaõpet korraldada, jagada ja tarkvara kasutusõigustele litsentse väljastada;
- 🔗 määrata tarkvarale eeltoodu kohaselt litsentsidega seotud hind.

Tulenevalt lepinguga saadud õigustest ja kohustustest on lepinguline suhe CAB Group AB-ga kajastatud kasutusrendina.

Kogu tarkvara kasutamise kulu Eesti turul kokku oli 369,7 (2013: 361,0) tuhat eurot

- 🔗 CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 303,3 (2013: 299,9) tuhat eurot, koos tasutud pöördkäibemaksuga 349,7 (2013: 346,0) tuhat eurot;
- 🔗 väljaminekud kasutajate koolitusele 6,0 (2013: 3,0) tuhat eurot;
- 🔗 LKFi sisesed haldamiskulud 14,0 (2013: 12,0) tuhat eurot.

Lisa 21. Automaatne liikluskindlustus (ALK) ja kuni 30.09.2014 toiminud lepinguta sõidukite menetlus (LSM)

1. oktoobrist jõustus liikluskindlustuse uus seadus, mis sätestab liikluskindlustuse sundkindlustusena (automaatne liikluskindlustus), kui sõiduki suhtes on kindlustuslepingu sõlmimise kohustus täitmata. Sundkindlustus tekib automaatselt, kui sõiduk registreeritakse liiklusregistris või sõiduki ajutine kustutamine liiklusregistris lõppeb ja leping jääb sõlmimata. Samuti tekib sundkindlustus, kui liikluskindlustuse lepingu lõpust möödub 12 kuud ja sõiduk on liiklusregistris arvel. Sundkindlustuse kindlustussuhe tekib LKFi ja kindlustuskohustusega isiku vahel. Kindlustuskohustusega isikul on kohustus tasuda kindlustusmakse, LKFi on kohustus hüvitada sundkindlustusega sõidukiga tekitatud kahju. Sundkindlustuse kindlustusmakse on tavalisest liikluskindlustuse maksest kordades kõrgem, kahju tekitamisel tuleb kindlustuskohustusega isikul kanda 640-eurone omavastutus. Automaatse liikluskindlustuse kindlustusmakse makseteatis on haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks. LKF esitab nõude täitmiseks kohtutäiturile, kui kindlustusmakse ei ole tähtajaks tasutud.

Kuni 30.09.2014 kehtinud liikluskindlustuse seaduse järgi algatas LKF lepinguta sõiduki menetluse, kui sõiduk oli liiklusregistris registreeritud ja selle sõiduki suhtes ei olnud mõistliku aja jooksul kindlustuslepingut sõlmitud. Menetluse algatamisel saatis LKF sõiduki omanikule palve kindlustusleping sõlmida või korrastada andmed liiklusregistris, vastasel juhul oli omanikul kohustus tasuda LKFile kolmekordne keskmine kindlustusmakse aja eest, mil leping oli seadust rikkudes sõlmimata.

Tabel 21.1. 2014 aasta jooksul algatatud menetlused ja esitatud nõuded

	ALK 01.10.-31.12.2014	LSM 01.01.-30.09.2014
algatatud menetlusi	3328 tk	7829 tk
lõpetatud menetlusi, mh	2038 tk	7454 tk
leping sõlmitud	1405 tk	4474 tk
liiklusregistris andmed korrastatud	633 tk	2974 tk
esitatud nõudeid	1091 tk	4935 tk
esitatud nõuete summa	37 638	192 913
laekunud nõudeid	7 931	126 671

Automaatse liikluskindlustuse ja Lepinguta sõidukite menetluse aruandeperioodi lõpu nõuetesaldo ning hinnang nõuete väärtusele on toodud Lisa 7 tabelites.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ EESTI LIIKLUSKINDLUSTUSE FONDI MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

EMTAK	Tegevusala	2014	2013
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine	72 994	69 268
65121	Kahjukindlustus	125 954	149 275
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus	10 913	11 133
		209 861	229 676

PLANEERITAVAD TEGEVUSALAD AASTAKS 2014

EMTAK	Tegevusala
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine
65121	Kahjukindlustus
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 26.03.2015

mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (registrikood: 80206477) 01.01.2014 - 31.12.2014 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
HILLAR LÕHMUSSAAR	Juhatuse liige	26.03.2015
ANDRES PIIRSALU	Juhatuse liige	26.03.2015
MART JESSE	Juhatuse liige	26.03.2015
LAURI POTSEPP	Juhatuse liige	26.03.2015

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond nõukogule

Oleme auditeerinud mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31.12.2014, tulude ja kulude aruannet, netovara muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on toodud lehekülgedel 7 kuni 36, on kaasatud käesolevale aruandele.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada usaldusväärselt ja täpselt esitada raamatupidamise aastaaruande andmeid, mis ei sisalda olulisi vead ega pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamaks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitikate asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond finantsseisundit seisuga 31.12.2014 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

/digitaalselt allkirjastatud/

Taivo Epner

Vandeauidiitori number 167

KPMG Baltics OÜ

Audijitorettevõtia tegevusloa number 17

Narva mnt 5. Tallinn

26.03.2015

Audiitorite digitaalallkirjad

mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (registrikood: 80206477) 01.01.2014 - 31.12.2014 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
TAIVO EPNER	Vandeaudiitor	26.03.2015

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Kahjukindlustus	65121	Jah
Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine	46141	Ei
Mujal liigitamata infoalane tegevus	63991	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6671800
Faks	+372 6671801
E-posti aadress	lkf@lkf.ee
Veebilehe aadress	www.lkf.ee